

звернення до суду з необґрунтованими позовами про визнання заповіту недійсним, а також до довільного тлумачення закону при винесенні судових рішень.

Список використаних джерел:

1. Дзера І. О. Теоретичні та практичні проблеми визнання недійсним заповіту як способу захисту спадкових прав. *Вісник Національної академії правових наук України*, 2022, Т. 29, №2. С. 157–177.

2. Кучер В. О., Парасюк В. М. Захист спадкових прав шляхом визнання заповіту недійсним. *Юридичний науковий електронний журнал*, 2023, № 8. С. 132–135.

3. Цивільний Кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV
URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T030435> (дата звернення: 18.04.2024).

Козак Я., студентка спеціальності «Право» Житомирського державного університету імені Івана Франка, м. Житомир

Науковий керівник: Пивовар І. В, кандидат юридичних наук, старший викладач кафедри права та публічного управління Житомирського державного університету імені Івана Франка, м. Житомир

Екологічні проблеми в сучасному світі

Екологічне право є важливою складовою правової системи України, оскільки воно покликане забезпечити збалансований розвиток суспільства в гармонії з природою. Екологічні правовідносини охоплюють відносини між людиною і природою, що регулюються нормами екологічного права. Ці відносини стосуються захисту навколишнього середовища, раціонального використання природних ресурсів, формування та збереження екологічних систем, і забезпечуються відповідними правами та обов'язками [4, с. 47; 5, с. 372].

Основними законодавчими джерелами екологічного права в Україні є Конституція України, Земельний кодекс України, Водний кодекс України, Лісовий кодекс України, Кодекс України про надра, Закони України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про природно-заповідний фонд України», «Про екологічну мережу України» та інші спеціальні закони, що регулюють відносини в галузі охорони довкілля та раціонального використання природних ресурсів [1, с. 234].

Також, Україна, будучи учасником численних міжнародних екологічних договорів та угод, імплементує їх положення у своє національне законодавство. Серед них можна виділити Рамкову конвенцію ООН про зміну клімату, Конвенцію про біологічне різноманіття, Конвенцію про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі, Конвенцію про трансграничне забруднення повітря на великі відстані та інші.

Звернемо увагу, на те, що для реалізації законодавчих норм в Україні прийнято велику кількість підзаконних нормативно-правових актів, таких як постанови Кабінету Міністрів України, накази центральних органів виконавчої влади, рішення місцевих органів влади. Вони деталізують та конкретизують положення законів, встановлюють процедури, нормативи, стандарти в екологічній сфері.

Саме екологічне право в Україні ґрунтується на низці важливих принципів, які визначають його основні засади та спрямованість. Серед ключових принципів екологічного права можна виділити:

Принцип сталого розвитку: Передбачає необхідність збалансованого економічного, соціального та екологічного розвитку, за якого задоволення потреб сучасного покоління не ставить під загрозу можливості майбутніх поколінь задовольняти свої потреби.

Принцип пріоритету вимог екологічної безпеки: Визначає, що вимоги щодо забезпечення екологічної безпеки мають переважати над будь-якими іншими міркуваннями при прийнятті рішень, пов'язаних з використанням природних ресурсів та господарською діяльністю.

Принцип поєднання заходів економічного стимулювання та юридичної відповідальності: Передбачає поєднання як заохочувальних, так і каральних механізмів для забезпечення дотримання вимог екологічного законодавства.

Принцип гарантованості прав громадян на безпечне для життя і здоров'я навколишнє середовище: Закріплює невід'ємне право кожної людини на сприятливе довкілля та обов'язок держави гарантувати його реалізацію.

Принцип публічності та демократизму в екологічній політиці: Передбачає участь громадськості в процесі прийняття рішень, що стосуються охорони довкілля, та відкритість екологічної інформації.

Дотримання цих та інших принципів екологічного права є запорукою ефективної реалізації державної екологічної політики та досягнення збалансованого розвитку суспільства в гармонії з природою[3, с. 110] .

Суб'єктами екологічного права в Україні є широке коло осіб та організацій, які беруть участь у регулюванні екологічних відносин та впливають на стан навколишнього природного середовища. До основних суб'єктів екологічного права належать:

Таким чином, суб'єкти екологічного права мають різний правовий статус та виконують різні функції у сфері екологічних відносин, але всі вони спрямовані на збереження та відновлення навколишнього природного середовища.

Об'єктами екологічного права є компоненти навколишнього природного середовища, які перебувають під охороною держави та виступають предметом екологічних правовідносин. До них належать землі, надра, води, атмосферне повітря, ліси та інша рослинність, тваринний світ, природні ландшафти та інші природні ресурси. Особливо охороняються унікальні природні комплекси та об'єкти, занесені до Червоної книги України, заповідні території, курортні та лікувально-оздоровчі зони.

Специфічними об'єктами екологічного права є також техногенні об'єкти, які можуть негативно впливати на довкілля, такі як промислові підприємства, атомні електростанції, звалища відходів тощо. Ці об'єкти

підлягають суворому державному обліку, контролю та регулюванню їх діяльності [3, с. 122] .

Невід'ємною частиною екологічних об'єктів є й об'єкти природно-заповідного фонду, які становлять національне надбання України та підлягають особливій охороні.

Система правових механізмів, спрямованих на охорону навколишнього середовища, є невід'ємною частиною екологічного права України. Ці правові форми включають в себе широкий спектр нормативно-правових актів, адміністративно-правових заходів, цивільно-правових методів, кримінально-правові засоби та інші юридичні інструменти, що застосовуються для забезпечення екологічної безпеки та раціонального природокористування.

Окрім законодавчих актів, правові форми охорони довкілля включають адміністративно-правові механізми, такі як екологічний контроль, ліцензування, екологічна експертиза, оцінка впливу на довкілля, а також цивільно-правові інструменти – екологічне страхування, позови про відшкодування шкоди довкіллю, застосування заходів майнової відповідальності. Важливу роль відіграє також кримінально-правова охорона навколишнього середовища, що передбачає встановлення юридичної відповідальності за екологічні злочини.

Загалом, правові форми охорони довкілля в Україні є комплексною системою, яка має на меті забезпечити екологічну безпеку, раціональне використання природних ресурсів та збереження навколишнього природного середовища для теперішніх і майбутніх поколінь.

Отже, у сучасному світі проблема екології стає все більш актуальною, оскільки людство зіштовхується зі зростанням кількості забруднюючих речовин у навколишньому середовищі. Для забезпечення сталого розвитку та збереження природних ресурсів необхідно вдосконалювати систему екологічного права. Система екологічного права є складною та багатогранною, включаючи в себе різноманітні норми та принципи, спрямовані на охорону навколишнього середовища. Одним з головних завдань системи є створення

умов для забезпечення гармонії між соціально-економічним розвитком та збереженням природи. Завдяки системі екологічного права встановлюються правила та механізми контролю за впливом людської діяльності на довкілля, а також визначається відповідальність за їх порушення. Ця система сприяє покращенню стану навколишнього середовища та формуванню екологічно свідомого суспільства.

В цілому, система екологічного права відіграє важливу роль у забезпеченні екологічної безпеки та сталого розвитку, тому важливо постійно вдосконалювати її норми та механізми реалізації для досягнення гармонії між людством та навколишнім середовищем.

Список використаних джерел:

1. Білозьоров Є. В., Власенко В. П.. Теорія держави та права : навч. посіб. URL: https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/bitstream/123456789/3338/1/2017-navch_pos_tdp.pdf (дата звернення 10.04.2024)
2. Краснова М.В., Краснова Ю.А. Екологічне право України. URL: <https://dglip.nubip.edu.ua/server/api/core/bitstreams/835ee4f7-5303-400a-8ff9-4e527aa352d0/content> (дата звернення 10.04.2024)
3. Мілімко Л.В., Артеменко О.В. Екологічне право України (загальна частина) URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/422872448.pdf> (дата звернення 10.04.2024)
4. Кобецька Н. Р. Екологічне право України URL: http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/13986/1/%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%9A%D0%BE%D0%B1%D0%B5%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B0.pdf (дата звернення 10.04.2024)
5. Гетьман А.П., Шульга М.В. Екологічне право України. URL: <http://kizman-tehn.com.ua/wp-content/uploads/2017/09/%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B5->

Крошко П. В., студентка спеціальності «Право» Поліського національного університету, м. Житомир

Науковий керівник: Василенко Л. П., кандидат юридичних наук, доцент кафедри правознавство Поліського національного університету, м. Житомир

Особливості спадкування в умовах воєнного стану

Введення в Україні воєнного стану безумовно відобразилося на всіх сферах суспільного життя, зокрема на процедурі відкриття спадщини та спадкуванні. У цей період дане питання стало вкрай актуальним. Крім того, війна та тимчасова окупація окремих територій України ворогом значно впливають на можливість законного оформлення права на спадщину.

З моменту початку воєнної агресії було прийнято ряд нормативно-правових актів, які регулюють особливості реалізації спадкових прав. Зокрема, варто зазначити постанову Кабінету Міністрів України «Деякі питання нотаріату в умовах воєнного стану» № 164 та наказ Міністерства юстиції України «Про затвердження змін до деяких нормативно-правових актів у сфері нотаріату» № 1118/5. Аналіз цих документів дозволяє визначити основні аспекти реалізації спадкових прав у період воєнного стану.

Окреме питання здійснення спадкових прав в умовах воєнного стану становлять строки для прийняття спадщини та відмови від її прийняття. Ситуація правової невизначеності та нестабільності виникла з редакцією пункту 3 постанови № 164, яка набрала чинності 29 червня 2022 року. Відповідно до цього положення, період, протягом якого можна було прийняти або відмовитись від спадщини, був зупинено на час введення воєнного стану. Проте, цей період не міг бути продовжений більше, ніж на чотири місяці [1].